

دارد، همچنان بازخوانی اساسی این موضوع صورت پذیرد.

این استاد تاریخ، با بیان اینکه مطالب زیادی دربارهٔ دوران دفاع مقدس، مخصوصاً در حوزهٔ حمایت‌های صنعتی و مهندسی، به صورت شفاهی بیان شده است، گفت: «بر همین اساس ما نگرانی‌هایی داشتیم و مبتنی بر همین نگرانی‌ها، همایش دوازدهم تاریخ شفاهی را به موضوع نقش نیروهای اداری و صنعتی و مهندسی در دفاع مقدس اختصاص دادیم تا بتوانیم این موضوع‌ها و جاذبه‌های آن‌ها را برای آیندگان ثبت و ضبط کنیم.»

گزارش رشد آموزش تاریخ از دوازدهمین همایش ملی تاریخ شفاهی ایران

تاریخ مهندسی و پشتیبانی دفاع مقدس

زمینه‌های اجرایی شدن همایش
دکتر کجباف با اشاره به اینکه دانشگاه اصفهان و انجمن تاریخ شفاهی ایران در بحث برگزاری همایش‌ها و کارگاه‌های آموزشی تاریخ شفاهی دفاع مقدس، ارتباط‌هایی از گذشته داشته‌اند و برنامه‌هایی را هم مبتنی بر همین ارتباطات برگزار کرده‌اند، گفت: «ما در حوزه‌های متعدد، نشست‌هایی را بین انجمن تاریخ شفاهی و دانشگاه اصفهان داشتیم. این نشست‌ها با مقدمات برگزاری دوازدهمین همایش تاریخ شفاهی ایران هم‌زمان شد و پیشنهاد برگزاری این همایش با محوریت صنعت، مهندسی و پشتیبانی دفاع مقدس، در جلسات هماهنگی انجمن تاریخ شفاهی مطرح شد.»

این استاد دانشگاه ادامه داد: «با توجه به اینکه معاونت پژوهشی دانشگاه به همراه گروه تاریخ دانشگاه اصفهان قصد داشتند در حوزهٔ تاریخ

همگانی است، می‌طلبید که برای تهیه و تدوین تمامی زاویه‌ها و مطالب آن، نقش همهٔ قشرها، سازمان‌ها و نهادها مورد توجه و مطالعه قرار گیرد و اتفاقاً زمینه‌های مطالعاتی و تحقیقاتی نیز در این باره وجود دارد.

دکتر کجباف دفاع مقدس را در عرصه‌های متعددی دارای زمینه‌های مطالعاتی و تحقیقاتی دانست و گفت: «در زمان جنگ، نیروهای اثرگذار در حوزه‌های متعدد حضور داشتند که آن‌چنان که باید و شاید، به نقش آن‌ها پرداخته نشده و یا به ذکر کلیاتی دربارهٔ آن اکتفا شده است.

بازخوانی حمایت‌های مهندسی و صنعتی اهمیت دارد

وی حمایت‌های مهندسی-صنعتی در جنگ را اتفاق مهمی برشمرد که توسط نیروهای مردمی و عمدتاً تحصیل‌کرده انجام شده است و ضرورت

دوازدهمین همایش ملی تاریخ شفاهی ایران، با موضوع «تاریخ شفاهی دفاع مقدس، ادارات، صنعت، مهندسی و پشتیبانی»، در آذرماه سال جاری در دانشگاه اصفهان برگزار شد. دکتر علی اکبر کجباف، دبیر این دورهٔ همایش، در گفت و گو با خبرنگار «رشد آموزش تاریخ»، دربارهٔ این همایش توضیحاتی داد. به گفتهٔ دکتر کجباف، تاریخ شفاهی دفاع مقدس و جنگ تحمیلی، کاری نو و جذاب در عرصهٔ تاریخ‌نگاری و ثبت وقایع دوران دفاع مقدس است که دورهٔ ویژهٔ آن به همت «گروه تاریخ دانشگاه اصفهان»، «انجمن تاریخ شفاهی»، «ادارهٔ کل امور ایثارگران وزارت جهاد کشاورزی»، «مجموعهٔ ذوب آهن اصفهان»، و نیز با حمایت چند نهاد دیگر برگزار شد.

وی دربارهٔ حضور و مشارکت مناسب برخی نهادها در برگزاری این همایش گفت: «با توجه به اینکه دفاع مقدس موضوعی عمومی، توده‌ای و

بسیج و جهاد سازندگی سبب ورود مردم عادی به جنگ و دفاع از میهن شد... در واقع در دوران دفاع مقدس مردم با عشق و علاقه به جبهه‌ها کمک کردند و مهم‌ترین پشتیبانی مردم، اعزام نیروی انسانی به جنگ بود.»

به گفته کجباف، در این همایش مقالاتی در زمینه صنعت مهندسی و پشتیبانی دفاع مقدس و اسناد تاریخی آن ارائه شدند و از ۱۴ کتاب از انتشارات حوزه هنری استان اصفهان رونمایی شد. وی همچنین به حاشیه‌های جذاب همایش اشاره کرد و گفت: «در این همایش، مرتضی مصاح با کتاب‌های آقای دکتر، از بندرعباس تا دارخوین، پزشکان عملیاتی، و روایت آخر در دو جلد، علی هاشمی با کتاب دی هشت، رضانعلی کاووسی با کتاب سهم من از عاشقی، محمود نجیمی با کتاب‌های آنچه در کربلای ۴ گذشت، مستند تفحص، تیر خلاص، یکی از این روزها به بلوغ رسیدم، و دو جلد کتاب سیزده در هفت، و... محسن نصری، مرتضی سلطانی و سینویان حضور داشتند و کتاب‌های خود را معرفی کردند.»

معلمان تاریخ و تاریخ شفاهی

کجباف در پایان با بیان اینکه ما در یک سلسله زمینه‌ها می‌توانیم از معلمان تاریخ و نیز استادان دانشگاه‌ها کمک بگیریم، گفت: «کمک به تدوین خاطرات شفاهی افرادی که در جنگ حضور داشته‌اند، از طرف معلمان می‌تواند انجام گیرد و آن‌ها می‌توانند با تبیین اهمیت موضوع برای دانش‌آموزان، زمینه‌های تحقق این موضوع را هرچه بیشتر فراهم کنند.»

وی عرصه دیگر کمک معلمان و مخصوصاً معلمان تاریخ را انتقال موضوع‌ها و مفاهیم دفاع مقدس به دانش‌آموزان دانست و گفت: «موضوع‌های بسیار متنوعی در دفاع مقدس ما وجود دارند که باید به نسل‌های بعدی انتقال داده شوند؛ موضوع‌هایی چون چگونگی تأمین و تولید تجهیزات نظامی با وجود حمایت قدرت‌های بزرگ از عراق، و یا اینکه چگونه اجازه ندادیم حتی یک وجب از خاک کشور، توسط عراق و قدرت‌های حامی آن، اشغال شود.»

کجباف در پایان ابراز امیدواری کرد، معلمان تاریخ در حوزه مدون‌شدن تاریخ شفاهی، به‌ویژه در زمینه دفاع مقدس وارد کار شوند و هرچه بیشتر در این عرصه نقش‌آفرینی کنند.

رونمایی از مقالات و کتاب‌ها

به گفته وی، هوشنگ طالبی، رئیس دانشگاه اصفهان، در مراسم افتتاحیه به زمینه‌های اجرایی شدن همایش اشاره کرد. کجباف به نقل از رئیس دانشگاه اصفهان گفت: «هر واقعه مهم تاریخی، به ویژه تاریخ دفاع مقدس، باید مستندسازی شود و امیدوارم این همایش بتواند تمامی اتفاقات را به صورت مستند ثبت و ضبط کند... نقش دانشگاه اصفهان به صورت مستند در عرصه‌های انقلاب و دفاع مقدس، و مراحل پیشرفت انقلاب باید تبیین شود... نیروی انسانی و منابع انسانی در جامعه حرف نخست را می‌زند و تربیت آن‌ها نیز بر عهده دانشگاه است.»

کجباف، همچنین سردار استکی، فرمانده قرارگاه سیدالشهدای اصفهان و چهارمحال و بختیاری را از سخنرانان مراسم افتتاحیه دانست که در سخنان خود به اهمیت حمایت‌های مهندسی و صنعتی در دفاع مقدس و نیز در عرصه‌های دیگری همچون ماجرای کردستان در اوایل انقلاب اشاره کرد. کجباف به نقل از استکی نیز گفت: «مهم‌ترین عامل پیروزی ما در دفاع مقدس نیروی انسانی بود و ابتکار تشکیل

علی اکبر کجباف، دبیر همایش؛ کمک به تدوین خاطرات شفاهی افرادی که در جنگ حضور داشته‌اند، از طرف معلمان می‌تواند انجام گیرد و آن‌ها می‌توانند با تبیین اهمیت موضوع برای دانش‌آموزان، زمینه‌های تحقق این موضوع را هرچه بیشتر فراهم کنند

شفاهی دفاع مقدس فعالیت تخصصی داشته باشند، این موضوع مطرح شد. از سوی دیگر، ذوب‌آهن، جهاد سازندگی، دانشگاه اصفهان، و اداراتی همچون آموزش و پرورش، نقش چشم‌گیری در حوزه پشتیبانی و اعزام نیرو در دوران دفاع مقدس داشتند. به خاطر همین موضوع و نظر به اهمیت آن، انجمن تاریخ شفاهی هم با موضوع تاریخ شفاهی صنعت، مهندسی و پشتیبانی دفاع مقدس موافقت کرد و با نظرخواهی از اعضای جلسه، تاریخ و نحوه برگزاری همایش نیز مشخص شد.»

دکتر کجباف با بیان اینکه دفاع مقدس مقوله و موضوعی است که به صورت فراگیر همه اقشار جامعه را در بر می‌گیرد و باید برای ثبت وقایع و رخداد‌های این رویداد عظیم از تمامی جنبه‌ها و زاویه‌ها بهره برد، به اهمیت مقاله‌ها و سخنرانی‌های ارائه شده در این همایش اشاره کرد و گفت: «شناسایی ابعاد مختلف این دوران اهمیتی ویژه‌ای دارد. به همین دلیل مقالات این همایش در بازخوانی و بازشناسی این حوزه و ارائه اقدامات پژوهشی - تحقیقاتی می‌تواند به عنوان یک سرمایه ملی ضبط و نگهداری شود. حتی این مقالات را می‌توان به صورت جمع‌بندی شده و به عنوان یک درس برای محققان و پژوهشگران و دانشجویان ارائه کرد.» وی با تأکید بر اینکه انجمن تاریخ شفاهی ایران و گروه تاریخ دانشگاه اصفهان به سمت نوآوری و ایجاد فرصت‌های نوین تحقیق گام برداشته‌اند، گفت: «این همایش رویکردی جدید در حوزه تاریخ معاصر ایران بود و قطعاً برای آینده اندوخته‌های فراوانی خواهد داشت.» وی افزود: «در این همایش پس‌زمینه‌های اجتماعی و چشم‌اندازهای مغفول حوزه دفاع مقدس بررسی شد و همین موضوع می‌تواند انگیزه‌های جدیدی را برای دیگر محققان فراهم کند.»

کجباف ادامه داد: «در دو دهه اخیر در تاریخ‌نگاری جنگ، آثار بسیاری در قالب خاطره‌نگاری به صورت کتاب وارد بازار شده‌اند که بر فعالیت‌های رزمی و نظامی این دوران متمرکزند. اما قسمت مغفول این تاریخ، نیروهای پشتیبانی آن دوران هستند که به نظر می‌رسد توجه کمتری به این بخش شده است. امیدواریم همایش اخیر بتواند خلأهای موجود را پر کند و فصل جدیدی را در پرداختن به موضوع دفاع مقدس رقم بزند.»